

Москва: АСТ: Астрель: Полиграфиздат, 2012. - 218 с

4. Хорни К. Невротическая личность нашего времени / пер. с англ. и примечания А. И. Фета. — Philosophical arkiv, Nyköping (Sweden), 2016. — 186 с.

*Науковий керівник: Патруль М.В.,
ст.викладач*

УДК 159.922.3 (043.2)

Кривоносенко Н.О.

Національний авіаційний університет, Київ

ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ҐЕНДЕРНОЇ СОЦІАЛІЗАЦІЇ ОСОБИСТОСТІ В УМОВАХ СІМЕЙНОГО ВИХОВАННЯ

В даний час однією з найважливіших актуальних проблем у сучасних умовах становлення справжньої демократії в українському суспільстві на передній план наукових досліджень виносяться проблеми, які пов'язані із суттєвими змінами особистісної сфери людини, зокрема, соціалізації особистості в умовах сімейного виховання.

На думку багатьох дослідників, сім'я - перший осередок, який базується на подружніх стосунках, взаєминах батьків та дітей, веденням спільної активної діяльності. В сім'ї людина починає засвоювати певні соціальні знання, набувати моральні вміння та навички. Вона вчиться сприймати певні цінності та ідеали, які будуть необхідні їй для майбутнього життя в соціумі. Родина вводить дитину в суспільство, в якому вона отримує соціальне виховання стаючи особистістю. Засвоєні в дитинстві життєві норми, лежать в основі особистісної поведінки людини та її стосунків з іншими оточуючими. Тому перша соціалізація, яка відбувається в сім'ї, залишає важливий слід на все життя для особистості.

Відтак, одна із найбільш актуальних та складних проблем сучасної психологічної науки є вивчення чинників ґендерної соціалізації з урахуванням сучасних стереотипів у сім'ї. Аналіз зарубіжних публікацій показав, що питанням ґендерної соціалізації у сім'ї приділяється велика увага у роботах таких психологів, як С. Бем, Г. Алексєнко, Т. Кравченко, А. Макаренко, І. Мачуська, В. Постовий, В. Сухомлинський, О. Хромова, П. Фетіксина, К. Джеклін, Е. Еріксон, Л. Колберг, Е. Маккобі та інших. Проблема ґендерних стереотипів у навчально-виховному процесі у науковій літературі розкрита частково. Здебільшого, це роботи, присвячені стосункам між чоловіком і жінкою в сімейному вихованні, тому на сьогоднішній день питання ґендерної соціалізації набувають особливої уваги і гостроти, оскільки в світі активізується боротьба за ствердження демократичних норм і принципів у суспільстві по відношенню до соціальної ролі чоловіка та жінки.

Ґендерна соціалізація особистості відіграє значну роль в різних сферах життя людини: спілкуванні, професійній діяльності, соціальних відносинах, освіті, сімейному та повсякденному житті. Особливо це стосується сімейного виховання, оскільки останнє виступає первинною реакцією на навколишній світ. Сімейне виховання є одним з найважливіших соціальних інститутів, через які людина

засвоює знання, набуває моральні вміння та навички, сприймає певні цінності та ідеали які є важливими для майбутнього життя в даному суспільстві [1]. Розвиток особистості у сім'ї відбувається в плавному процесі, усі складові цінності пов'язані між собою і перебувають у постійному взаємозв'язку та взаємодії. Основним чинником гендерної соціалізації особистості є виховання, у процесі якого відбувається формування характерологічних якостей, умінь, цінностей, переконань, моральних і етичних норм, моделей і звичок поведінки індивіда.

Рекомендації, щодо психологічних особливостей гендерної соціалізації особистості в умовах сімейного виховання можуть бути такими: розуміти власні емоції, потрібно усвідомлювати себе представником своєї статі, що підтримує самооцінку і почуття самоповаги, впевненість і потенціал самореалізації. Навчитися контролювати власні емоції, особливо під час емоційних спалахів, після чого аналізувати причини виникнення цієї ситуації, щоб в майбутньому намагатися її не повторити. Коли часто виникають проблемні ситуації і відбувається накопичення напруги у взаємовідносинах, необхідно надлишок емоційної енергії направити в інше корисне русло. Створення з жінками-матерями атмосфери самозаохочення й підвищення самооцінки (наприклад, технологія ведення щоденника з фіксуванням успіхів), саме вони дають можливість в пасивних апатичних моментах не здаватися, а навпаки мотиваційно рухатись до своїх нових звершень та здійснення своїх бажань і мрій. Має бути створений гармонійний гендерний розвиток особистості у родині відбувається за сприяння поведінки батьків, які люблять і приймають свою дитину такою, якою вона є; допомагають їй розуміти та структурувати світ, визначаючи межі прийнятної та неприпустимої гендерної поведінки; завжди послідовні та узгоджені у своїх діях, заборонах і дозволах; "зростати" разом із дитиною, враховуючи, що перед нею на різних етапах її гендерного розвитку стоять різні завдання.

Крім цього, коли говорять щодо розуміння стану іншої особи, якими може бути, наприклад, партнер або дитина, треба намагатися встановлювати з людиною зоровий та чуттєвий контакт. Саме це є дуже важливим у рефлексивному процесі, тобто, як саме ця людина може почуватися на нашому місці, а як я би себе почувала, чи відреагувала би на її місці? В разі встановлення з партнером зорового, дотикового або аудіального контакту, стає можливим, знизити емоційне напруження та почути один одного. Так може з'явитись довірчий контакт, і спілкування проходитиме в більш спокійному і конструктивному стані. Пояснювати свою позицію на більш спокійному тембрі голосу аби співрозмовник міг зрозуміти та почути нас, і, водночас, ми його.

І головне, не боятись проявляти себе таким, яким людина є в гендерній приналежності, бути самим собою; жити так як хотілося, щоб відчувати себе комфортно; ставити цілі та перемагати, незважаючи на статеву приналежність.

Отже, гендерна соціалізація для кожної особистості є невід'ємною частиною, яка впливає на фізіологічне функціонування людини, а особливо, на її психічно-соціальну діяльність, що може нав'язуватись людині соціальними стереотипами та є результатом складної взаємодії біологічних, психологічних, культурних і соціальних факторів.

Список літератури

1. Говорун Т.В. Гендерні аспекти усвідомленого батьківства. / Т.В. Говорун, В.П. Кравець, О.М. Кікінежді, О.Б. Кізь. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2004. – 144 с.
2. Кошенова М.И. Вплив гендерних стереотипів на якість міжособистісного спілкування //Практикум по гендерної психології / Під ред. І.С.Клециной. СПб, 2003. – 185 с.
3. Ткалич М.Г. Гендерна психологія. / навч. посіб. М.Г. Ткалич. – К.: Академвидав, 2011. – 248 с.

*Науковий керівник: Демченко Н.І.,
канд. пед. наук, доцент*

УДК 387.014.25:338.48 (043.2)

Кривоносенко Н.О.

Національний авіаційний університет, Київ

МОТИВАЦІЯ ПАРАЛІМПІЙЦІВ ПІД ЧАС ЗМАГАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ В ЮНАЦЬКОМУ ВІЦІ

Мотивація має високу значущість у будь-якій діяльності, особливо вона необхідна у спорті, де у стислі терміни потрібно досягти найкращого результату. Ситуації жорсткої конкуренції з іншими спортсменами і спортивними командами, депресивні періоди, розчарування у власних силах через зниження мотивації – усі ці фактори можуть стати перешкодою для успішної діяльності спортсменів-паралімпійців.

На сьогоднішній день досить гостро стоїть проблема низької психологічної мотивації українських спортсменів-паралімпійців, про що можна судити за результатами спортивної діяльності наших команд у різних видах спорту. Якщо відслідкувати причини цієї проблеми, то можна відзначити недостатню увагу, що існувала раніше, до психологічної підготовки спортсменів-паралімпійців. Зовсім у небагатьох спортивних командах був свій спортивний психолог та тренер, який завжди розумів важливість психологічної роботи з членами команди.

Проте слід зазначити позитивну тенденцію у цій галузі. З огляду на зростаючого інтересу до спорту в Україні починають з'являтися психологи, що спеціалізуються на спортивній психології, у тренувальному процесі дедалі більше починають приділяти уваги питання психологічного клімату у колективі. Заняття спортом сприяє розвитку та формуванню різних якостей людей з інвалідністю: реалістичності сприймання життєвого шляху, ставлення до себе та оточення; цілей та мотиваційної сфери; цілеспрямованості, наполегливості і планомірності, самовладання і самоорганізації.

Забезпечення повноцінного інтегрування людей з інвалідністю в суспільство є однією з найвагоміших загальнолюдських проблем, що складається з двох взаємопов'язаних аспектів. В першу чергу це кількість людей з